

Stronkiem zgodności z projektem uchwały
DYREKTOR DEPARTAMENTU
LUBUSKIEGO REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
Paweł Sługocki

UCHWAŁA NR. 211/2531/13

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

z dnia 24 września 2013 r.

zmieniająca Uchwałę Nr 106/643/2008 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie przyjęcia wzoru wniosków o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 oraz instrukcji ich wypełniania

Na podstawie art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 596) oraz art. 25 pkt 1 i art. 26 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Priorytetu I, III, IV i V Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, stanowiąca Załącznik nr 2 do Uchwały Nr 106/643/2008 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie przyjęcia wzoru wniosków o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 oraz instrukcji ich wypełniania, zmienionej Uchwałą Nr 116/700/08 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 23 czerwca 2008 r., Uchwałą Nr 124/765/08 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 5 sierpnia 2008 r., Uchwałą Nr 152/983/08 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 9 grudnia 2008 r., Uchwałą Nr 162/1093/09 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 3 lutego 2009 r., Uchwałą Nr 167/1140/09 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 3 marca 2009 r., Uchwałą Nr 177/1263/09 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 28 kwietnia 2009 r., Uchwałą Nr 178/1272/09 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 5 maja 2009 r., Uchwałą Nr 253/2103/10 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 8 czerwca 2010 r., Uchwałą Nr 38/470/11 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 14 czerwca 2011 r., Uchwałą Nr 73/883/11 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 29 listopada 2011 r., Uchwałą Nr 99/1160/12 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 27 marca 2012 r., Uchwałą Nr 116/1395/12 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 21 czerwca 2012 r., Uchwałą Nr 156/1883/12 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 20 grudnia 2012 r. oraz Uchwałą Nr 198/2358/13 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 17 lipca 2013 r., otrzymuje brzmienie jak w Załączniku do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Lubuskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WZ. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA

Bogdan Nowak
WICEMARSZAŁEK

Załącznik
do Uchwały Nr 211/2531/13
Zarządu Województwa Lubuskiego
z dnia 24 września 2013 r.

INSTRUKCJA WYPEŁNIENIA
wniosku o dofinansowanie realizacji projektu
w ramach Priorytetu I, III, IV i V
Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013
(zwanego dalej „LRPO”)

Dane zawarte we wniosku zostały podzielone tematycznie na następujące działy:

- Strona tytułowa wniosku
- SEKCJA A - Lokalizacja projektu
- SEKCJA B - Charakterystyka Beneficjenta
- SEKCJA C - Informacje dotyczące projektu
- SEKCJA D - Budżet projektu
- SEKCJA E - Załączniki

Strona tytułowa wniosku

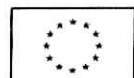
Data wpływu wniosku i numer wniosku wypełnia instytucja, w której składany jest wniosek (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego).

Numer konkursu wpisuje Beneficjent, zgodnie z informacją podaną w ogłoszeniu o konkursie.

Tytuł projektu powinien stanowić krótką, zwięzłą nazwę tak, aby w sposób jasny i jednoznaczny identyfikował projekt. Nazwa projektu powinna zawierać przedmiot, lokalizację i etap zadania (jeżeli realizowany projekt jest częścią większej inwestycji).

Przykładowe tytuły projektów:

- Modernizacja drogi wojewódzkiej nr xxx na odcinku yyy – zzz.
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków w xxx.

Nazwa Beneficjenta – (pole wypełnia się automatycznie), dane zawarte w tym polu będą identyczne z informacją podaną przez Beneficjenta w polu B 1.1.

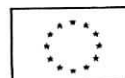
Całkowita wartość projektu – (pole wypełnia się automatycznie), kwota (PLN) podana w tym polu będzie identyczna z wartością wykazaną przez Beneficjenta w punkcie D 6.

Całkowita wartość kosztów kwalifikowalnych – (pole wypełnia się automatycznie), kwota (PLN) podana w tym polu będzie identyczna z wartością wskazaną przez Beneficjenta w punkcie D 6.

Wnioskowana kwota dofinansowania – (pole wypełnia się automatycznie), kwota (PLN) podana w tym polu będzie identyczna z wartością wskazaną przez Beneficjenta w punkcie D 7.

Poziom dofinansowania – (pole wypełnia się automatycznie), poziom dofinansowania (w %) podany w tym polu będzie identyczny z procentową wartością zawartą w punkcie D 7.

Osoba do kontaktów – punkt ten wypełnia Beneficjent, podając informacje dotyczące osoby do kontaktów, tj.: imię i nazwisko, stanowisko/funkcja, numer telefonu i faksu, adres poczty elektronicznej (e-mail) oraz adres (nazwa miejscowości, kod pocztowy, nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu).

SEKCJA A Lokalizacja projektu

A 1. Kod i nazwa Programu Operacyjnego

Kod i nazwa Programu Operacyjnego wypełniane jest automatycznie, nie wymaga wypełnienia przez Beneficjenta. Pole to zawiera następujący zapis:

RPLB.00.00.00	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
---------------	---

A 2. Kod, numer i nazwa Priorytetu w ramach LRPO

Beneficjent wybiera z rozwijanej listy odpowiedni kod, numer i nazwę Priorytetu LRPO, w ramach którego będzie realizowany projekt, np.:

RPLB.04.00.00	Priorytet IV Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.
---------------	---

A 3. Kod, numer i nazwa Działania w ramach Priorytetu LRPO

Beneficjent wybiera z rozwijanej listy kod, numer i nazwę Działania - w ramach podanego w polu A 2. Priorytetu LRPO - odpowiednio do typu projektu, jaki zamierza realizować, np.:

RPLB.04.01.00	Działanie 4.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia.
---------------	---

A 4. Kod, numer i nazwa Poddziałania w ramach Działania w Uszczegółowieniu LRPO

Beneficjent wybiera z rozwijanej listy kod, numer i nazwę Poddziałania - w ramach podanego w polu A 3. Działania LRPO - odpowiednio do typu i charakteru (zasiegu oddziaływania) projektu, jaki zamierza realizować, np.:

RPLB.04.01.01	Poddziałanie 4.1.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury ochrony zdrowia.
---------------	--

Jeżeli w ramach Działania wybranego w polu A 3. nie zostały wydzielone Poddziałania należy wybrać opcję „Nie dotyczy”.

A 5. Miejsce realizacji projektu

Pole **Lokalizacja (NUTS)** określono jako **województwo**. Nie wymaga ono wypełnienia przez Beneficjenta i jest zaznaczone szarym kolorem. Pole to zawiera następujący zapis:

województwo	NUTS2-PL43 Lubuskie
-------------	---------------------

Kolejne wiersze tabeli dotyczą lokalizacji projektu na terenie województwa. Projekty realizowane w ramach LRPO mogą być identyfikowane na poziomie konkretnego **powiatu**, konkretnej **gminy** i **miejsowości**, których nazwy należy wpisać w odpowiednie pola. W przypadku, gdy projekt będzie realizowany na terenie kilku gmin, powiatów lub miejscowości, wówczas należy je wszystkie wymienić. Natomiast w przypadku, gdy projekt będzie realizowany na terenie **całego województwa**, można wówczas jako miejsce realizacji projektu podać - województwo lubuskie.

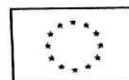
Ponadto, jeśli projekt dotyczy konkretnej (lub konkretnych) miejscowości, Beneficjent powinien także podać **aktualną liczbę jej (lub ich) mieszkańców** (stan na dzień 31 grudnia roku kalendarzowego poprzedzającego rok złożenia wniosku), w oparciu o dane uzyskane z właściwego terytorialnie Urzędu Miasta i /lub Gminy lub WUS.

Jeżeli projekt dotyczy promocji gospodarczej regionu (Działanie 1.2), opracowywania specjalistycznych ekspertyz, niezbędnych dla zapewnienia dalszego funkcjonowania obiektów kultury (Działanie 5.1) lub promocji oferty z zakresu turystyki i kultury (Działanie 5.1), w punkcie tym należy wskazać lokalizację siedziby Beneficjenta. Dodatkowo – w przypadku projektów z zakresu promocji gospodarczej regionu – szczegółowe informacje dotyczące miejsca realizacji projektu powinny zostać zawarte w opisie projektu (pkt. C 1.2.).

A 6. Klasyfikacja projektu

Kategoria interwencji (priorytetowy obszar tematyczny) – należy wybrać z rozwijanej listy odpowiedni kod interwencji dla danego typu projektu zgodnie z opisem Działania ujętego w Uszczegółowieniu LRPO oraz Ogłoszeniu o konkursie. W przypadku projektów, dotyczących więcej niż jednej kategorii interwencji, należy przyporządkować projekt tylko do jednej kategorii uznanej za dominującą w całości wydatków kwalifikowalnych projektu, zgodnie z głównym celem projektu.

Forma finansowania – należy wybrać z rozwijanej listy jedną z możliwych form finansowania wynikających z wybranego w punkcie A 3. Działania. Możliwe opcje:

- Pomoc bezzwrotna,
- Pomoc zwrotna (np. pożyczka, dotacja na spłatę oprocentowania, gwarancje itp.).

Obszar realizacji – należy wybrać z rozwijanej listy typ obszaru, na którym realizowany będzie projekt:

- 01 - Obszar miejski (gdy projekt będzie realizowany w granicach administracyjnych miasta) lub
- 05 - Obszar wiejski (gdy obszar realizacji projektu wykracza poza granice administracyjne miasta).

UWAGA

W przypadku, gdy inwestycja swoim zakresem rzeczowym obejmuje dwa ww. obszary, Beneficjent zawsze wybiera **obszar miejski** o nr 01.

Jeżeli projekt dotyczy promocji gospodarczej regionu (Działanie 1.2), opracowywania specjalistycznych ekspertyz, niezbędnych dla zapewnienia dalszego funkcjonowania obiektów kultury (Działanie 5.1) lub promocji oferty z zakresu turystyki i kultury (Działanie 5.1), w punkcie tym należy wskazać lokalizację siedziby Beneficjenta.

Dział gospodarki – należy go wskazać, wybierając odpowiednią pozycję z listy. Dostępne dla danego Działania działy gospodarki określone są w Uszczegółowieniu LRPO.

A 7. Lokalizacja inwestycji na obszarze Natura 2000

Nie dotyczy

Obszary specjalnej ochrony powołane przez Ministra Środowiska	Należy podać nazwę właściwego obszaru
Specjalne obszary ochrony proponowane do poszerzenia przez Ministra Środowiska	Należy podać nazwę właściwego obszaru

Pole „Nie dotyczy” – zaznacza Beneficjent, którego inwestycja nie ma znaczącego wpływu na obszary Natura 2000 i nie wymaga przeprowadzenia postępowania OOŚ w zakresie oceny wpływu na obszary Natura 2000 oraz w przypadku projektów o charakterze nieinfrastrukturalnym albo tzw. projektów „miękkich” (np. szkolenia, kampania edukacyjna). Wówczas nie wypełnia się tabeli zawartej w tym punkcie.

Pole „Obszary specjalnej ochrony powołane przez Ministra Środowiska” – wypełnia Beneficjent w przypadku gdy, planowana przez niego inwestycja będzie przebiegała przez tereny objęte ochroną Ministra Środowiska ujęte w Dyrektywie Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory oraz Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 510) i Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133).

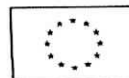
Należy podać nazwę właściwego obszaru.

Pole „Specjalne obszary ochrony proponowane do poszerzenia przez Ministra Środowiska” – wypełnia Beneficjent w przypadku gdy, planowana przez niego inwestycja będzie przebiegała przez tereny proponowane do poszerzenia przez Ministra Środowiska, ujęte w Dyrektywie Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory oraz Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 510) i Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133).

Należy podać nazwę właściwego obszaru.

Należy pamiętać, że planowane przedsięwzięcie, które może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (odnosi się do wszystkich obszarów wyznaczonych lub projektowanych), podlega postępowaniu OOŚ w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwanej dalej „Ustawą OOŚ” (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) i wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dotyczy to przedsięwzięć:

- mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należących do **grupy I** (określonych w art. 59 ust. 1 pkt 1 Ustawy OOŚ oraz w § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco

oddziaływać na środowisko),

- mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należących do **grupy II** (określonych w art. 59 ust. 1 pkt 2 Ustawy OOS oraz w § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko),
- wszystkich innych przedsięwzięć, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszarów Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony, jeśli ich realizacja może znacząco oddziaływać na ten obszar – tzw. **grupa III** (art. 59 ust. 2 ustawy OOS).

Należy podkreślić, że potencjalny bezpośredni lub pośredni wpływ realizacji przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 nie dotyczy wyłącznie tych zamierzeń inwestycyjnych, które znajdują się w granicach obszaru Natura 2000, ale również znajdujących się poza tym obszarem, ale mogących wywierać na niego istotny negatywny wpływ.

W przypadku, gdy inwestycja swym zasięgiem dotyczy tylko jednego z dwóch wymienionych obszarów (obszary ochrony powołane lub proponowane przez Ministra Środowiska), Beneficjent wpisuje do tabeli nazwę właściwego obszaru, natomiast w części nie wymagającej uzupełnienia wstawia znak „-”.

SEKCJA B Charakterystyka Beneficjenta

B 1. Beneficjent

Niniejszy punkt służy do identyfikacji Beneficjenta projektu na podstawie takich informacji, jak: jego nazwa (pole B 1.1.), forma prawna (pole B 1.2.), adres (pole B 1.3.), w tym: województwo, powiat, gmina, nazwa miejscowości, kod pocztowy, nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu, numer telefonu (pole B 1.4.), numer faksu (pole B 1.5.), adres poczty elektronicznej (pole B 1.6.), nazwa dokumentu rejestrowego (pole B 1.7.), NIP (pole B 1.8.) i Regon (pole B 1.9.).

Beneficjent to podmiot, który jest stroną umowy o dofinansowanie realizacji projektu, zawieranej z Instytucją Zarządzającą LRPO. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o uzyskanie dofinansowania na realizację projektu mogą być tylko Beneficjenci wskazani w Uszczegółowieniu LRPO odpowiednio dla każdego Działania.

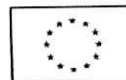
W przypadku jednostek samorządu terytorialnego jako *nazwę Beneficjenta* (pole B 1.1.) należy wpisać np.: Gmina „X”, Miasto „Y” (a nie Urząd Gminy „X” czy Urząd Miasta „Y”). Jeśli projekt realizowany będzie na zasadzie partnerstwa lub porozumienia, wówczas jako Beneficjenta należy wskazać tzw. Partnera Wiodącego lub Lidera.

B 2. Dane personalne osoby/osób uprawnionej/yh do reprezentowania Beneficjenta

W polu tym należy wpisać dane osoby, która jest uprawniona do reprezentowania Beneficjenta. Osoba ta, w imieniu Beneficjenta, będzie podpisywała umowę o dofinansowanie realizacji projektu.

Uprawnienie powinno wynikać z przepisów prawa. W związku z tym, do dokumentacji aplikacyjnej należy dołączyć dokument, z którego wynika uprawnienie do reprezentacji podmiotu (np. ustawa, statut lub inny dokument uprawniający daną osobę). Powyższy wymóg nie dotyczy jednostek samorządu terytorialnego.

W przypadku Beneficjentów, dla których prawomocna liczba osób uprawnionych do reprezentowania jest większa niż jedna osoba, należy dodać dodatkową kolumnę, w której wpisujemy odpowiednio dane kolejnych osób.

Osobami uprawnionymi są dla:

- gminy: wójt, burmistrz, prezydent lub osoba przez niego upoważniona,
- powiatu: dwóch członków zarządu lub jeden członek zarządu i osoba upoważniona przez zarząd (zgodnie z art. 48. ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.),
- województwa: marszałek województwa wraz z członkiem zarządu województwa, o ile statut województwa nie stanowi inaczej (zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.),
- inne: osoby/organy wymienione do reprezentacji w aktach powołujących (np. statut lub wypis z KRS - ważność do 3 miesięcy, z adnotacją: aktualny na dzień lub dodatkowe zaświadczenie stwierdzające jego aktualność).

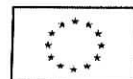
B 3. Podmiot lub osoba upoważniony/a do reprezentowania Beneficjenta

W polu tym należy wpisać dane osoby, która została upoważniona przez osobę uprawnioną do reprezentowania jej w sprawach związanych z projektem. W przypadku, gdy osoba ta będzie podpisywała umowę o dofinansowanie, wymagane jest pełnomocnictwo rodzajowe (udzielone na podstawie art. 98 k.c.). Pełnomocnictwo wymaga podpisu potwierdzonego notarialnie.

Jeśli Beneficjentem będzie jednostka samorządu terytorialnego, wówczas wymagane jest pisemne upoważnienie/pełnomocnictwo podpisane przez osobę uprawnioną do reprezentowania Beneficjenta. Nie jest wymagane upoważnienie/pełnomocnictwo poświadczone notarialnie

Natomiast, jeżeli osoba reprezentująca Beneficjenta nie będzie podpisywała umowy o dofinansowanie, wówczas należy dostarczyć pełnomocnictwo podpisane przez osobę uprawnioną.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego możliwe jest reprezentowanie Beneficjentów w sprawach projektu (np.: przeprowadzanie postępowania w sprawie udzielenia zamówienia publicznego, podpisywanie umów z wykonawcą) przez samorządowe zakłady budżetowe lub jednostki budżetowe. W tej sytuacji do wniosku o dofinansowanie należy załączyć pełnomocnictwo, zawierające niezbędne dane, tj.: nazwa podmiotu lub imię i nazwisko osoby, forma prawna (w przypadku, gdy Beneficjent jest reprezentowany przez konkretną osobę w polu tym należy wpisać „Nie dotyczy”), adres (województwo, powiat, gmina, miejscowość, kod pocztowy, ulica wraz z numerem domu, lokalu, numer telefonu, numer fax, e-mail), nazwę dokumentu rejestrowego (w przypadku, gdy Beneficjent jest reprezentowany przez konkretną osobę w polu tym należy wpisać „Nie dotyczy”), NIP

i Regon (w przypadku, gdy Beneficjent jest reprezentowany przez konkretną osobę w polu tym należy wpisać „Nie dotyczy”).

Jeżeli Beneficjent nie jest reprezentowany przez żaden podmiot lub osobę, wówczas należy zaznaczyć pole „Nie dotyczy”.

B 4. Partnerzy zaangażowani w realizację projektu

Podmioty zaangażowane w realizację projektu powinna wiązać umowa cywilnoprawna lub porozumienie administracyjne, określająca zasady partnerstwa.

Projekty mogą być realizowane na zasadzie partnerstwa z udziałem Partnerów, będących podmiotami wymienionymi w katalogu Beneficjentów w ramach danego Działania.

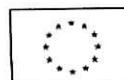
Dopuszczalna jest realizacja projektu z zaangażowaniem podmiotów, innych niż wymienionych w katalogu Beneficjentów, realizujących wspólnie projekt w celu osiągnięcia kompleksowego efektu, z zastrzeżeniem, iż wszystkie wydatki ponoszone przez te podmioty, zostaną ujęte jako koszty niekwalifikowalne w budżecie projektu.

Partnerstwa mogą być tworzone, przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujące wspólnie projekt, zwany dalej „projektem partnerskim”, na warunkach określonych w porozumieniu lub umowie partnerskiej lub na podstawie odrębnych przepisów (zgodnie z art. 28 a ust.1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.).

W tym polu należy określić liczbę podmiotów zaangażowanych w realizację projektu (wraz z Partnerem Wiodącym lub Liderem wpisując go na pierwszym miejscu w tabeli) oraz podać ich nazwy i formę prawną.

W przypadku, gdy w realizację projektu będzie zaangażowany więcej niż jeden podmiot, wówczas do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć kopię zawartej umowy partnerskiej, porozumienia lub innego dokumentu, określającego role poszczególnych partnerów (podmiotów) w realizacji projektu, wzajemne zobowiązania stron oraz zawierającego oświadczenia partnerów (podmiotów) odnośnie ich udziału we współfinansowaniu projektu (wielkość wkładu własnego).

Jeżeli w realizację projektu nie są zaangażowane inne podmioty związane umową partnerską, wówczas należy zaznaczyć pole „Nie dotyczy”.

SEKCJA C Informacje dotyczące projektu

C 1. Opis, cele i uzasadnienie realizacji projektu

C 1.1. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu (max. 4000 znaków)

W tym punkcie należy przedstawić, dlaczego projekt powinien zostać zrealizowany. Beneficjent powinien opisać stan istniejący, z którego wynika potrzeba realizacji projektu, a także główny problem, który ma zostać rozwiązany dzięki wdrożeniu projektu. Należy przedstawić również:

- bariery oraz sposoby ich rozwiązania,
- przyczyny wyboru zaplanowanych działań i wydatków inwestycyjnych,
- lokalizację projektu i jego tło.

C 1.2. Opis projektu (max. 4000 znaków)

W tym punkcie Beneficjent powinien w sposób zwięzły opisać (z wykorzystaniem danych liczbowych), co będzie przedmiotem projektu, jasno określić zakres rzeczowy i sposób wdrażania, a także przedstawić najważniejsze etapy projektu.

C 1.3. Cele projektu (max. 3000 znaków)

W tym punkcie Beneficjent powinien wykazać i uzasadnić zgodność i stopień realizacji celów projektu z celem głównym i celami szczegółowymi wybranego Priorytetu (pole A 2.) i Działania (pole A 3.). Cele projektu powinny być powiązane ze wskaźnikami produktu oraz wskaźnikami rezultatu.

C 2. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Beneficjent wskazuje zgodność planowanego przedsięwzięcia z celami i działaniami zawartymi w dokumentach o charakterze regionalnym (np. „Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do 2020 r.”) i lokalnym (np.: Lokalne Strategie Rozwoju, Lokalne Programy Rozwoju, Lokalne Programy Rewitalizacji, itp.). W przypadku, gdy nie jest możliwe odwołanie się do dokumentów o charakterze regionalnym lub lokalnym dopuszcza się odwołanie do dokumentów funkcjonujących na wyższym szczeblu (np. dokumenty o charakterze krajowym).

C 3. Harmonogram realizacji projektu

Niniejszy harmonogram wymaga podania podstawowych danych, odnoszących się do przebiegu realizacji projektu. W tym punkcie należy wskazać przewidywane terminy (dzień, miesiąc i rok), tj.:

Planowany termin rozpoczęcia prac przygotowawczych – dotyczy projektów objętych pomocą publiczną i oznacza przewidywaną datę podjęcia prac przygotowawczych w ramach projektu. Należy wziąć pod uwagę tylko te prace przygotowawcze, które będą miały odzwierciedlenie w wydatkach Projektu (tabela D 4. *Budżet projektu z wyłączeniem cross – financingu (w PLN)*), zgodnie z katalogiem wydatków kwalifikowalnych, w ramach prac przygotowawczych, zamieszczonym w Uszczegółowieniu LRPO. Wydatki poniesione w ramach prac przygotowawczych kwalifikowalne są w ramach pomocy de minimis. W przypadku, gdy projekt nie jest objęty pomocą publiczną należy wstawić „-„

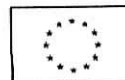
Planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu – oznacza datę zawarcia przez Beneficjenta pierwszej umowy w ramach Projektu.

Planowany termin rozpoczęcia rzeczowej realizacji projektu – oznacza podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do realizacji projektu (inwestycji), w szczególności podjęcie prac budowlanych lub pierwsze zobowiązanie Beneficjenta do zamówienia/zakupu środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych czy usług (np. zawarcie umowy z wykonawcą, zapłata zaliczki, zawarcie umowy sprzedaży ruchomych środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych).

Rozpoczęcia rzeczowej realizacji projektu nie stanowią czynności podejmowane w ramach działań przygotowawczych (np. analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu, przygotowanie dokumentacji projektowej, w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Planowany termin zakończenia rzeczowej realizacji projektu – oznacza datę podpisania przez Beneficjenta ostatniego protokołu odbioru lub równoważnego dokumentu w ramach Projektu.

Planowany termin zakończenia finansowej realizacji projektu – oznacza datę poniesienia ostatniego wydatku w Projekcie.

W przypadku projektów (nie objętych zasadami pomocy publicznej), których rzeczowa realizacja inwestycji rozpoczęła się przed okresem kwalifikowalności tj. **1 stycznia 2007 r.** koszty mogą zostać uznane za kwalifikowalne, jeżeli wydatek został faktycznie poniesiony po **1 stycznia 2007 r.** Oznacza to, że datą poniesienia wydatków kwalifikujących się do otrzymania pomocy jest data przekazania środków na rzecz wykonawcy (zapłata).

Ostatnie wydatki na realizację projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach LRPO muszą zostać poniesione **do 31 marca 2015 r.**

C 4. Wskaźniki realizacji celów projektu

Wskaźniki produktu dotyczą bezpośrednich, materialnych efektów uzyskanych przez Beneficjenta wyłącznie podczas realizacji projektu. Wskaźniki produktu mierzone są konkretnymi wielkościami, liczonymi w jednostkach materialnych lub monetarnych.

Wskaźniki rezultatu odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym lub występującym w krótkim terminie od zakończenia realizacji projektu efektom, uzyskanym tylko i wyłącznie dzięki zrealizowanemu projektowi. Dostarczają informacji o wpływie projektu na otoczenie społeczno-ekonomiczne oraz zmianach, jakie realizacja projektu spowodowała. Wskaźniki rezultatu mogą przybierać formę wskaźników materialnych lub finansowych.

Przed wypełnieniem tej części wniosku o dofinansowanie należy zapoznać się z *Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Lubuskim Regionalnym Programem Operacyjnym dotyczącymi monitorowania realizacji projektów, Listą wskaźników dla projektów realizowanych w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* (załącznik nr 1 do *Wytycznych*) oraz *Interpretacją wskaźników* (załącznik nr 2 do *Wytycznych*). Wszystkie dokumenty dostępne są na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl w zakładce Dokumenty i Wytyczne, Wskaźniki.

Wskaźniki realizacji celów projektu zostały podzielone na wskaźniki obligatoryjne (przyporządkowane poszczególnym kategoriom interwencji FS w ramach danego Działania) i dodatkowe (przyporządkowane w ramach Działania). Wybierając wskaźniki, Beneficjent jako priorytetowe powinien traktować wskaźniki obligatoryjne. Jeśli jednak wybór któregośkolwiek z wskaźników obligatoryjnych jest niemożliwy, Beneficjent powinien skorzystać z **listy wskaźników dodatkowych**.

Każdy Beneficjent zobligowany jest podać wartość **wskaźnika rezultatu R.100 Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)** (należy podać wartość wskaźnika nawet wówczas, gdy projekt nie generuje nowych miejsc pracy) oraz wartości **wszystkich wskaźników produktu i rezultatu**, które IZ LRPO uzna za obowiązkowe w ramach danego konkursu (w przypadku, gdy Beneficjent nie osiąga wskaźnika wówczas w kolumnie wartość docelowa wskaźnika należy wpisać wartość „0”). Wskaźniki te będą szczególnie istotne w odniesieniu do realizacji projektów oraz ważne z punktu widzenia realizacji LRPO. Lista wskaźników uznanych przez IZ LRPO za obowiązkowe, dołączona będzie do dokumentacji konkursowej.

Beneficjent może dodatkowo wybrać inne wskaźniki z listy wskaźników obligatoryjnych lub dodatkowych.

W przypadku gdy, IZ LRPO nie określi wskaźników obowiązkowych w ramach danego konkursu, Beneficjent **jest zobligowany** do wybrania **co najmniej 1 wskaźnika produktu i/lub rezultatu** z listy wskaźników obligatoryjnych lub dodatkowych.

Beneficjent zobligowany jest do podania **co najmniej 1 wskaźnika produktu i co najmniej 1 wskaźnika rezultatu**, dla których wartość docelowa wskaźnika jest większa od „0”.

Nie ma ograniczenia co do ilości **wybranych wskaźników**, natomiast należy pamiętać, że każdy z nich musi być przez Beneficjenta monitorowany, a ich wartości potwierdzone stosowną dokumentacją, którą należy wpisać w kolumnie *Źródło informacji o wskaźniku*.

Przy wyborze wskaźników należy również pamiętać, że zbyt duża ilość wskaźników może spowodować problemy, związane z obowiązkiem rozliczania się z ich wartości, zadeklarowanych we wniosku o dofinansowanie projektu. W związku z tym, zalecane jest, aby ilość wskaźników nie przekraczała **5 wskaźników produktu i 3 wskaźników rezultatu** (nie wliczając wielkości wskaźnika R.100 oraz wskaźników uznanych przez IZ LRPO za obowiązkowe w ramach danego konkursu). Ilość wskaźników powinna być więc uwarunkowana przez złożoność przedsięwzięcia (projektu). Najważniejsze jest, aby wybrane przez Beneficjenta wskaźniki trafnie odzwierciedlały i określały cele projektu.

Przy wyborze odpowiednich wskaźników Beneficjent powinien kierować się w pierwszej kolejności kategorią interwencji FS, której dotyczyć będzie realizowany projekt (wskazaną w sekcji A 6. wniosku), a następnie typem danego projektu.

Jeżeli, ze względu na specyfikę i indywidualny charakter projektu, nie jest możliwe przypisanie żadnego wskaźnika z listy wskaźników obligatoryjnych oraz z listy wskaźników dodatkowych, Beneficjent będzie prowadził sprawozdawczość efektów projektu wyłącznie na podstawie **wskaźników autorskich** (określonych przez samego siebie). Wówczas Beneficjent występuje do IZ LRPO z propozycją dodania takich wskaźników. Procedura zgłaszania

propozycji dodania wskaźników autorskich do rozwijanej listy wskaźników we wniosku o dofinansowanie zawarta jest w *Wytycznych Instytucji Zarządzającej Lubuskim Regionalnym Programem Operacyjnym dotyczących monitorowania realizacji projektów*, które znajdują się na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl (zakładka Dokumenty i Wytyczne, Wskaźniki). Dopiero po uzyskaniu akceptacji IZ LRPO, wskaźniki autorskie mogą zostać użyte. Beneficjent powinien również pamiętać o wypełnieniu **wskaźnika rezultatu R.100**.

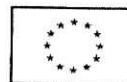
Poniżej zostały przedstawione informacje, jak należy wypełnić tabele dotyczące wskaźników produktu i rezultatu:

Numer i nazwa wskaźnika produktu/rezultatu – należy wybrać z listy rozwijanej numer oraz nazwę wybranego wskaźnika produktu/rezultatu, zgodnie z *Listą wskaźników dla projektów realizowanych w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*, która stanowi załącznik nr 1 do *Wytycznych Instytucji Zarządzającej Lubuskim Regionalnym Programem Operacyjnym dotyczących monitorowania realizacji projektów*.

Jednostka miary – należy wybrać z listy rozwijanej oznaczenie jednostki miary odpowiadające danemu wskaźnikowi (np. szt., osoba, itp.), zgodnie z ww. *Listą wskaźników*.

Źródło informacji o wskaźniku – należy podać źródło (dokument), z którego Beneficjent będzie pozyskiwał dane do monitorowania realizacji projektu i które potwierdzi osiągnięcie wskaźnika (np. protokół końcowego odbioru robót budowlanych, dane z GUS, raporty kasowe ze sprzedaży biletów, protokoły zdawczo – odbiorcze, umowy o pracę, faktury VAT, informacje dodatkowe do bilansu, ewidencja środków trwałych, itp.). Należy podkreślić, iż dokumenty takie jak: *Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013*, *Uszczegółowienie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*, *Lista wskaźników dla projektów realizowanych w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*, *Interpretacja wskaźników*, *Studium Wykonalności* czy też „opracowanie własne Beneficjenta” nie mogą być źródłem pozyskiwania danych o osiąganych wartościach wskaźników. W przypadku wskaźnika dotyczącego utworzonych nowych etatów zaleca się, aby Beneficjent, jako *Źródło informacji o wskaźniku*, podał umowę o pracę. W przypadku, gdy wartość docelowa wskaźnika dotyczącego utworzonych nowych etatów wynosi „0”, w kolumnie *Źródło informacji o wskaźniku* należy wstawić „-”.

Rok bazowy wskaźnika – kolumny nie należy wypełniać w przypadku wskaźników produktu i następujących wskaźników rezultatu: R.100 *Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio*

utworzonych nowych etatów (EPC) i R.101 Liczba utworzonych nowych etatów badawczych. Należy podać czterocyfrowe oznaczenie roku (np. 2009 r.).

Za rok bazowy wskaźnika należy przyjąć ostatni rok kalendarzowy przed rozpoczęciem rzeczowej realizacji projektu lub rok kalendarzowy, w którym rozpocznie się lub rozpoczęła się rzeczowa realizacja projektu.

Wartość bazowa wskaźnika – należy podać wartość charakteryzującą stan wyjściowy dla danego wskaźnika.

Wartość bazowa w przypadku wskaźników produktu zawsze będzie wynosiła „0”, ponieważ wskaźniki produktu są rozumiane jako nowe dobro.

Natomiast w przypadku wskaźników rezultatu należy podać wartość każdego wskaźnika, mierzoną dla roku kalendarzowego przed rozpoczęciem rzeczowej realizacji projektu lub w roku kalendarzowym, w którym rozpoczęto realizację projektu.

Gdy wskaźnik rezultatu jest nowym dobrem w kolumnie *Wartość bazowa wskaźnika* należy wpisać wartość „0”, natomiast jeśli inwestycja spowoduje zwiększenie lub zmniejszenie istniejącego już dobra lub stanu, w kolumnie *Wartość bazowa wskaźnika* należy wpisać jego wartość/wielkość w momencie rozpoczęcia inwestycji (wartość wyjściowa, początkowa).

Rok osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika – to rok, w którym Beneficjent założył, iż osiągnie zakładaną wartość wskaźnika.

W przypadku wskaźników produktu będzie to rok zakończenia rzeczowej lub finansowej realizacji projektu (w zależności od tego, który termin jest późniejszy). Możliwe jest również wskazanie roku objętego okresem realizacji projektu w sytuacji, gdy Beneficjent będzie w stanie osiągnąć wskaźnik wcześniej.

Natomiast w przypadku wskaźników rezultatu będzie to rok zakończenia finansowej lub rzeczowej realizacji projektu (w zależności od tego, który termin jest późniejszy), maksymalnie do roku po zakończeniu finansowym lub rzeczowym realizacji projektu (w zależności od tego, który termin jest późniejszy), w przypadku nieosiągnięcia wskaźnika rezultatu w roku zakończenia realizacji projektu. Wskaźniki rezultatu z założenia są mierzone i wykazywane po zakończeniu realizacji projektu. Możliwe jest również wskazanie roku objętego okresem realizacji projektu, w sytuacji gdy Beneficjent będzie w stanie osiągnąć wskaźnik wcześniej.

Wartość docelowa wskaźnika – należy podać wartość wskaźnika, którą Beneficjent zamierza osiągnąć w wyniku realizacji projektu (mierzoną w roku osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika tzn. nie należy sumować wartości docelowych wskaźnika w poszczególnych latach realizacji projektu). Wartość ta oznacza finalną/końcową zakładaną do osiągnięcia wielkość

wskaźnika.

Wskaźnik R.100 Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)

Wskaźnik rezultatu dotyczący liczby bezpośrednio utworzonych nowych etatów odnosi się do etatów utworzonych bezpośrednio w efekcie realizacji projektu. Należy podać docelową zakładaną liczbę utworzonych nowych etatów.

Wskaźnik ten nie dotyczy miejsc pracy utworzonych pośrednio w wyniku realizacji projektu, np. u wykonawców, którzy budują nową halę magazynową będącą przedmiotem projektu, a także w przypadku tworzenia stref aktywności gospodarczej – miejsca pracy utworzone przez przedsiębiorców, których przedsiębiorstwa w takiej strefie funkcjonują. Nie są tu także liczone miejsca pracy utworzone w celu obsługi projektu.

Powyższy wskaźnik służy do pomiaru liczby pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (nie dotyczy umów o dzieło, umów zlecenia oraz stażystów). Wykazywane nowoutworzone miejsca pracy muszą być związane bezpośrednio z realizacją projektu. Liczba pracowników wykazywana jest w tzw. ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC – oryg. FTE), a etaty częściowe są sumowane. **Przykład:** jeśli Beneficjent planuje utworzyć jeden cały etat i ¼ etatu, to zgodnie z zasadą wpisuje 1,25.

W przypadku, gdy ze względu na specyfikę projektu, Beneficjent nie przewiduje utworzenia nowych miejsc pracy, we wniosku o dofinansowanie w kolumnie *Wartość bazowa wskaźnika* oraz *Wartość docelowa wskaźnika* należy wpisać wartość „0”. Natomiast w kolumnie *Źródło informacji o wskaźniku* należy wpisać „-”.

C 5. Trwałość Projektu (max. 3000 znaków)

W tym punkcie należy opisać, w jaki sposób projekt lub jego produkty będą funkcjonowały po zakończeniu jego realizacji. Należy opisać również:

- ✓ jaka jest zdolność instytucjonalna Beneficjenta do realizacji projektu (jakie jest jego doświadczenie i struktura organizacyjna),
- ✓ w jaki sposób będą zapewnione środki, które zagwarantują stabilność finansową projektu w okresie 5 lat od momentu jego zakończenia,
- ✓ w jaki sposób prowadzone będzie zarządzanie produktami projektu po zakończeniu jego realizacji.

Jeżeli po zakończeniu realizacji inwestycji, zarządzanie nią zostanie przekazane na rzecz innego niż Beneficjent podmiotu, należy przedstawić uzasadnienie.

C 6. Realizacja polityk horyzontalnych

C 6.1. Wpływ realizacji projektu na politykę zatrudnienia

Polityka zatrudnienia wyrosła na gruncie polityki społecznej i ma na celu dążenie do maksymalnie wysokiego poziomu zatrudnienia.

W punkcie tym należy podać, czy realizacja projektu zakłada wzrost poziomu zatrudnienia i poprawę warunków pracy.

W niniejszej rubryce należy zaznaczyć wpływ projektu na politykę zatrudnienia, wybierając jedną z dwóch możliwości:

- projekt ma pozytywny wpływ na politykę zatrudnienia,
- projekt ma neutralny wpływ na politykę zatrudnienia – projekt nie jest związany z kwestiami zatrudnienia, nie wpływa w żaden sposób na politykę zatrudnienia.

Deklarowany pozytywny wpływ na polityki horyzontalne powinien być uzasadniony i mieć odzwierciedlenie we wskaźnikach realizacji celów projektu – zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny³.

W ramach Działania 1.2 *Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza*, deklarowany pozytywny wpływ na polityki horyzontalne musi być uzasadniony. Realizacja projektu wpływa pozytywnie na politykę zatrudnienia, gdy projekt generuje miejsca pracy w sposób pośredni oraz deklaracje dotyczące realizacji polityk rozwiązują określony problem i nie są tylko spełnieniem wymogów określonych przepisami prawa.

C 6.2. Wpływ realizacji projektu na politykę równych szans

Traktat o Unii Europejskiej stanowi, że Unia wspiera i uzupełnia działania Państw Członkowskich, w szczególności jeśli chodzi o równouprawnienie mężczyzn i kobiet w zakresie ich szans na rynku pracy i traktowania w pracy. Pojęcie równości szans odnosi się w tym wypadku przede wszystkim do problemu równości szans mężczyzn i kobiet na rynku pracy i w życiu społecznym. Konieczne jest również wykazywanie innych aspektów wyrównywania szans np. oddziaływania projektu na wyrównanie szans niepełnosprawnych w dostępie do rynku pracy, czy korzystania z infrastruktury publicznej, itp.

W omawianym punkcie należy zadeklarować jedną z dwóch możliwości:

³ Nie dotyczy Działania 1.2 *Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza*, z uwagi na specyfikę projektów polegających na uzbrojeniu terenów przeznaczonych pod inwestycje oraz promocji gospodarczej regionu.

- pozytywny pod względem zapewnienia równości szans – projekt prowadzi do zwiększenia udziału w życiu zawodowym lub społecznym grup marginalizowanych,
- neutralny pod względem równości szans – projekt w żaden sposób nie wpływa na kwestie związane z marginalizacją i dyskryminacją.

Deklarowany pozytywny wpływ na polityki horyzontalne powinien być uzasadniony i mieć odzwierciedlenie we wskaźnikach realizacji celów projektu – zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny.

C 6.3. Wpływ realizacji projektu na rozwój obszarów wiejskich

Unia Europejska prowadzi aktywną politykę rozwoju obszarów wiejskich i tym samym dąży do osiągnięcia wartościowych celów mających znaczenie dla obszarów wiejskich i ludzi, którzy tam mieszkają i pracują. W tym punkcie należy przeanalizować, w jaki sposób projekt wpłynie na wsparcie obszarów wiejskich i poprawę podstawowych usług dla ludności na obszarach wiejskich.

W niniejszej rubryce należy zaznaczyć wpływ projektu na politykę rozwoju obszarów wiejskich, wybierając jedną z dwóch możliwości:

- projekt ma pozytywny wpływ na rozwój obszarów wiejskich,
- projekt ma neutralny wpływ na rozwój obszarów wiejskich – projekt nie jest związany z kwestiami rozwoju obszarów wiejskich, nie wpływa w żaden sposób na rozwój obszarów wiejskich.

Deklarowany pozytywny wpływ na polityki horyzontalne powinien być uzasadniony i mieć odzwierciedlenie we wskaźnikach realizacji celów projektu – zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny.

C 6.4. Wpływ projektu na realizację zasady zrównoważonego rozwoju

Zrównoważony rozwój oznacza, że wzrost gospodarczy prowadzi do zwiększania spójności społecznej (w tym m.in. zmniejszania rozwarstwienia społecznego, wyrównywania szans, przeciwdziałania marginalizacji i dyskryminacji) oraz podnoszenia jakości środowiska naturalnego poprzez m.in. ograniczanie szkodliwego wpływu produkcji i konsumpcji na stan środowiska, ochronę zasobów przyrodniczych.

W omawianym punkcie należy zadeklarować jedną z dwóch możliwości:

- pozytywny wpływ na zagadnienia z zakresu rozwoju zrównoważonego – projekt zakłada realizację działań przyczyniających się do realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,

